

Every Child Ready to Read @ your library
Early Talker
Cuộc Hội Thảo về Học Chữ Từ Nhỏ
Dành cho Trẻ Em từ Hai tới Ba Tuổi

Phần Giới Thiệu cho Người Trình Bày

Các cuộc nghiên cứu hiện tại đã chứng minh vai trò không thể thiếu của phụ huynh và những người chăm sóc trong việc phát triển các kỹ năng ngôn ngữ và học chữ từ nhỏ của trẻ em, bắt đầu từ khi các em ra đời.

Không phải lúc nào các bậc phụ huynh và người chăm sóc — hoặc thậm chí cả nhân viên thư viện cũng có thể dễ dàng tiếp cận với các kết quả nghiên cứu về trẻ nhỏ và việc học chữ từ nhỏ. Hiệp Hội Thư Viện Cộng Đồng (Public Library Association) và Hiệp Hội Dịch Vụ Thư Viện cho Trẻ Em (Association for Library Service to Children), cùng với Viện Sức Khỏe Trẻ Em và Phát Triển Con Người Quốc Gia (National Institute of Child Health and Human Development) thuộc Viện Nghiên Cứu Y Tế Quốc Gia (National Institutes of Health) đã hợp tác cùng nhau để cung cấp các thông tin quan trọng về việc học chữ từ nhỏ cho các hệ thống thư viện trong toàn quốc. Các thư viện sẽ đóng vai trò quan trọng trong việc phổ biến thông tin về tầm quan trọng của việc học chữ từ nhỏ cho các bậc phụ huynh, các cơ sở giữ trẻ, các giáo viên mầm non, những người bệnh vực quyền lợi của trẻ em và những người ra quyết định về chính trị.

Khi phụ huynh và những người khác trong cộng đồng biết rằng quý vị là nguồn thông tin và hướng dẫn về việc học chữ ở trẻ nhỏ, thư viện của quý vị sẽ trở thành một đối tác của cộng đồng trong mục tiêu chung là giúp đỡ các trẻ em trở thành những học sinh có thể đọc thông thạo và học tập thành công.

Hãy sử dụng các nguồn trợ giúp trong trang mạng điện toán này để tự giáo dục bản thân và cộng đồng của quý vị về mục tiêu quan trọng của các thư viện trong việc giúp Mọi Trẻ Em Sẵn Sàng Đọc Sách.

Cách sử dụng kịch bản sau đây để trình bày cuộc hội thảo về
Học Chữ Từ Nhỏ dành cho Trẻ Em từ Hai tới Ba Tuổi:

Hãy sử dụng kịch bản này làm hướng dẫn khi trình bày thông tin cho các bậc phụ huynh và người chăm sóc.

Có thể tùy ý thay thế các cuốn sách và các bài đồng dao quen thuộc hơn với quý vị hoặc đối tượng khán giả của quý vị.

Trên trang mạng điện toán này cũng có các kịch bản với những thông tin bổ sung có thể đưa vào bài trình bày của quý vị. Hãy sử dụng các thông tin này nếu quý vị cảm thấy rằng thông tin đó là phù hợp với đối tượng khán giả của mình. Trong kịch bản, các tài liệu bổ sung được đánh dấu bằng biểu tượng: u

Các hướng dẫn cho người trình bày được ghi trong ngoặc vuông: []

Các sinh hoạt thực hiện trong hội thảo với đối tượng khán giả của quý vị được đánh dấu bằng biểu tượng này: ☒

Có thể đặt mua các tờ thông tin và sách chương Mọi Trẻ Em Sẵn Sàng Đọc Sách từ PLA. Quý vị cũng có thể tải xuống các tờ thông tin đó từ mạng điện toán.

Quý vị có thể tham khảo băng hình DVD huấn luyện (mà quý vị có thể mua) để biết thêm thông tin và được giúp đỡ thêm. Hình thức tính thời gian trên đĩa DVD được ghi trong ô:

0:01:01

Thông Tin Chính về Chương Trình

Việc tập đọc và viết đóng vai trò rất quan trọng đối với thành công trong học tập. Những trẻ em đọc thông thạo thường là những học sinh giỏi nhất.

Các cuộc nghiên cứu đã cho thấy có mối liên hệ giữa các kinh nghiệm cùng đọc sách với việc phát triển ngôn ngữ và thành tích đọc sách. Những trẻ em được nghe đọc sách từ khi còn nhỏ thường có kỹ năng ngôn ngữ cao hơn vào năm bốn tuổi. Các em cũng quan tâm hơn tới sách và say mê các hoạt động đọc sách hơn. Sự quan tâm của đứa trẻ đối với việc đọc sách là yếu tố chỉ báo quan trọng về thành tích tập đọc của em sau này.

Các Mục Tiêu của Chương Trình Học Chữ Từ Nhỏ dành cho Trẻ Em từ Hai tới Ba

Tuổi

Cũng có thể giới thiệu kinh nghiệm cùng đọc sách của phụ huynh và trẻ em ở độ tuổi nhỏ hơn.

Đưa ra các ý tưởng giúp việc cùng đọc sách trở thành một hoạt động thật thú vị để phụ huynh và trẻ em có thể cùng đọc sách thường xuyên hơn

Gợi ý về các cuốn sách, các bài đồng dao và các nguồn trợ giúp khác phù hợp với lứa tuổi

Sắp xếp các buổi hướng dẫn

PLA và ALSC đưa ra các gợi ý sau đây cho các buổi hội thảo:

Ghi tên tối đa 35 người tham gia trong một buổi. Các buổi hội thảo này chỉ dành cho đối tượng là các bậc phụ huynh và người chăm sóc, mặc dù trẻ em cũng có thể tham gia. Chuẩn bị sẵn sách và đồ chơi cho những trẻ em cùng đến tham gia.

Chọn một căn phòng khép kín cho các buổi hội thảo này, nếu có thể được.

Tổ chức các buổi hội thảo vào ban ngày và buổi tối hoặc ngày cuối tuần để cả các bậc phụ huynh đang đi làm lẫn những người ở nhà đều có thể tham gia.

Quý vị sẽ cần các tài liệu sau đây:

Tờ bích chương *Mọi Trẻ Em Sẵn Sàng Đọc Sách (Every Child Ready To Read)* (Theo bộ hoặc đặt mua riêng)

Các tờ tài liệu phát tay:

Tờ thông tin *Mọi Trẻ Em Sẵn Sàng Đọc Sách (Every Child Ready To Read)* dành cho những người nói (Theo bộ hoặc đặt mua riêng)

Tờ tài liệu phát tay Năm Bước Dễ Dàng Cùng Con Đọc Sách (Five Easy Steps for Sharing Books with Your Baby) (theo bộ hoặc có thể tải xuống từ trang mạng điện toán này)

Tờ tài liệu phát tay Ngay Từ Khi Ra Đời (Right From Birth) (theo bộ hoặc có thể tải xuống từ trang mạng điện toán này)

Tài Liệu [CÓ THỂ THAY THẾ BẰNG CÁC TÀI LIỆU KHÁC nếu quý vị muốn]

Bài đồng dao mở đầu

Eensy Weensy Spider and *Little Flea (Wee Sing for Babies)* hoặc những bài đồng dao khác cho phần Nhận Biết về Ngữ Âm

Black on White or *White on Black* của tác giả Tana Hoban (S)

Sách bìa cứng *Vịt Con (Baby Duck)* hoặc sách khác, ví dụ

Sách dạy ABC cho trẻ nhỏ

Một trong các băng hình sau:

Born to Succeed (dài 12 phút)

La llave del éxito (dài 10 phút)

Đặt mua tại: Early Childhood Resources
Multnomah County Public Library
205 NE Russell Street
Portland, OR 97212
Phone: 503.988.5458 Fax: 503.988.5441

HOẶC

Ready to Learn (bằng tiếng Anh và Tây Ban Nha)

Đặt mua tại: I AM YOUR CHILD
P. O. BOX 811246
Los Angeles, CA 90081
Phone: 888-447-3400 FAX: 213-477-2230

Dụng Cụ:

VCR và TV/màn hình

Bảng lật hoặc dụng cụ tương tự để ghi lại các câu trả lời

Không bắt buộc:

Máy điện toán xách tay và máy chiếu (nếu sử dụng phần mềm powerpoint)

Máy chiếu trên tường nếu sử dụng phim đèn chiếu

Tờ tài liệu phát tay Suy Ngẫm Lại về Bộ Não (Rethinking the Brain) (S) (theo bộ hoặc có thể tải xuống từ trang mạng điện toán này)

Danh Mục Sách Học Chữ Từ Nhỏ (Bibliography on Early Literacy) (không bắt buộc) (theo bộ hoặc có thể tải xuống từ trang mạng điện toán này)

Every Child Ready to Read @ your library

Cuộc Hội Thảo về Học Chữ Từ Nhỏ dành cho Trẻ Em từ Hai tới Ba Tuổi

Thông Tin Khái Quát về Chương Trình và Kịch Bản

0:05:58

Chào Mừng và Giới Thiệu

[**CHÀO ĐÓN CÁC BẬC CHA MẸ VÀ NGƯỜI CHĂM SÓC.** Rất vui vì họ đã tới tham dự. Giới thiệu ngắn gọn về các dịch vụ thư viện và các nguồn trợ giúp.]

Cuộc hội thảo này liên quan tới vấn đề học chữ từ nhỏ và hướng dẫn quý vị làm những việc giúp trẻ nhỏ biết và làm quen với sách và ngôn ngữ.

Hãy bắt đầu bằng một bài đồng dao mà các em nhỏ rất thích. Việc tạo ra những giây phút thú vị với ngôn ngữ và sách sẽ giúp các em ham thích đọc sách hơn nữa. [

0:06:14

[**TRÌNH BÀY** bài đồng dao hoặc bài hát sau đây hoặc một bài mà quý vị lựa chọn]

Peek-a-Boo theo giai điệu của *Frère Jacques*.]

[*Quý vị có thể sử dụng các con rối hoặc bàn tay.*]

Peek-a-boo, peek-a-boo

I see you. I see you.

I see your button nose.

I see your tiny toes.

I see you. Peek-a-boo.

[Người trình bày cung cấp thêm những thông tin về những cuốn sách peek-a-boo. Cách thêm thông tin sẽ tùy thuộc vào quỹ thời gian và nhu cầu cũng như lợi ích của đối tượng khán giả của quý vị.]

1:15:03

Lời khuyên: Tôi nên làm gì nếu không biết hát?

0:07:22

[**CUNG CẤP thông tin cơ bản cho phụ huynh và người chăm sóc.**]

Việc tập đọc và viết đóng vai trò rất quan trọng đối với thành công trong học tập.

Những trẻ em đọc thông thạo thường là những học sinh giỏi nhất.

Trẻ em đã hoàn tất những bước chuẩn bị sẵn sàng để đọc sách rất lâu trước khi bắt đầu đi học.

Ngay từ bây giờ quý vị có thể giúp em bé sơ sinh hoặc mới biết đi của mình học được những kỹ năng rất quan trọng trước khi tập đọc. Việc đó sẽ giúp con quý vị tập đọc dễ dàng hơn khi em bắt đầu đi học.

Nghiên cứu cho thấy rằng những trẻ em được nghe đọc sách từ nhỏ có vốn từ vựng phong phú hơn và các kỹ năng ngôn ngữ tốt hơn khi các em bắt đầu đi học.

Các em cũng quan tâm hơn tới sách. Những trẻ em muốn được nghe đọc sách thường hay muốn tập đọc hơn. Sự quan tâm của đứa trẻ đối với việc đọc sách là yếu tố chỉ báo quan trọng về thành tích tập đọc của em sau này.

[Nguồn Dữ Liệu: Adam Payne, Grover Whitehurst, and Andrea Angell. "The Role of Home Literacy Environment in the Development of Language Ability in Preschool Children for Low-Income Families". *Early Childhood Research Quarterly* v. 9 các số 3-4 (1994) trang 422-440.]

[GIẢI THÍCH các nội dung mà các bậc phụ huynh và người chăm sóc sẽ học.]

- Chúng tôi sắp nói về những điều mà quý vị có thể làm để giúp em bé sơ sinh hoặc mới biết đi thấy hứng thú với ngôn ngữ, các cuốn sách và việc đọc sách – chúng tôi sẽ giải thích tại sao việc bắt đầu đọc cho trẻ em nghe từ khi các em còn là trẻ sơ sinh lại quan trọng đến như vậy.
- Chúng tôi sẽ trình bày về sáu kỹ năng rất quan trọng mà quý vị có thể bắt đầu dạy cho con mình ngay từ *bây giờ* để em chuẩn bị sẵn sàng cho việc tập đọc khi bắt đầu đi học.
- Chúng tôi sẽ gợi ý một số cuốn sách, các bài đồng dao cho trẻ em và những bài hát rất hay mà quý vị có thể sử dụng để giúp con mình chuẩn bị sẵn sàng đọc sách.

Các bậc phụ huynh có thể làm nhiều việc ngay từ khi con mình mới ra đời để giúp các em lớn lên trở thành những người đọc sách và học tập thành công. Quý vị có thể mang đến cho con mình một lợi thế trong cả đời nếu ngay từ bây giờ quý vị bắt đầu khuyến khích niềm ham mê sách và đọc sách ở em.

Tầm quan trọng của Phụ Huynh/Người Chăm Sóc:

Các bậc phụ huynh và những người chăm sóc khác là những người thích hợp nhất để giúp trẻ em chuẩn bị sẵn sàng đọc sách bởi vì:

! Trẻ nhỏ có mức độ tập trung chú ý thấp. Quý vị có thể thực hiện các hoạt động mất ít thời gian trong cả ngày.

Quý vị hiểu rõ con mình nhất và có thể giúp các em học theo những cách dễ dàng nhất và vào những khoảng thời gian thích hợp nhất đối với các em.

Phụ huynh là những tấm gương tuyệt vời—Nếu con quý vị thấy quý vị coi trọng và thích đọc sách, các em cũng sẽ làm theo quý vị.

Trẻ em học hiệu quả nhất bằng cách thực hành—và các em thích làm các việc cùng với QUÝ VỊ. Vì vậy hãy cùng đọc sách với con quý vị hàng ngày.

0:08:28

☞ Trẻ em Từ Sơ Sinh tới Hai Tuổi Làm Gì?

Các em bé sơ sinh và mới biết đi rất bận bịu với việc học ngôn ngữ. Hiện giờ con quý vị làm những việc gì trong một ngày bình thường? Một số việc mà quý vị cùng làm với các em là gì?

[GHI CÁC CÂU TRẢ LỜI trên bảng lật hoặc bảng đen.]

Các câu trả lời có thể là:

- Nói bập bẹ
- Thích khám phá
- Chơi với đồ chơi
- Lắng nghe phụ huynh hoặc người khác nói chuyện
- Hát
- Hiểu một số từ vựng
- Bắt đầu nói từ
- Nghe nhạc
- Nghe các bài thơ có vần điệu
- Bắt chước người lớn hoặc anh, chị em

Tất cả những hoạt động này đều là một phần của việc học chữ từ nhỏ!

Khi nào chúng ta bắt đầu?--ngay từ khi CÒN NHỎ, ngay từ khi đứa trẻ đang còn ở trong bụng mẹ. Việc bắt đầu đọc sách cho con quý vị không bao giờ là quá sớm.

Trước khi chúng ta nói về vấn đề học chữ từ nhỏ, tôi muốn chia sẻ với quý vị một số kết quả nghiên cứu mới về sự phát triển của bộ não.

0:09:51

[ĐỊNH NGHĨA việc học chữ từ nhỏ. Cho xem định nghĩa trên bích chương, bảng lật hoặc chương trình powerpoint (có thể tải xuống từ trang mạng điện toán]

Quý vị có thể đã nghe nói tới cụm từ này. Định nghĩa mà chúng tôi sẽ sử dụng là:

Học chữ từ nhỏ là những kiến thức mà trẻ em biết về việc đọc và viết trước khi các em thực sự biết đọc và viết. **[NHẮC LẠI định nghĩa.]**

Quý vị có thể giúp phát triển các kỹ năng học chữ từ nhỏ bằng cách đọc và nói về các cuốn sách cũng như kể chuyện cho trẻ em bắt đầu từ khi các em ra đời.

Sự phát triển các kỹ năng học chữ từ nhỏ qua các hoạt động liên quan tới sách vở và các câu chuyện từ khi trẻ em còn nhỏ liên quan mật thiết tới việc trẻ em tập đọc thành công. Quý vị bắt đầu đọc cho trẻ em càng sớm thì các em sẽ càng phát triển các kỹ năng đọc và ngôn ngữ tốt hơn.

[Nguồn Dữ Liệu: Catherine Snow. "The Contacts of Literacy: What Children Learn from Learning to Read Books" in W. H. Teale *Emergent Literacy: Writing and Reading*, Norwood.]

Hãy xem những người khác nhau giao tiếp với trẻ em, sách và ngôn ngữ như thế nào.

☒ **[CHO XEM ĐOẠN BĂNG HÌNH VIDEO** *Born to Succeed* hoặc *Ready to Learn* (Mục dành cho Trẻ Em bắt đầu ở phút 8:10)

BÀN THẢO về những gì mà những người tham gia nhận thấy].

GIỚI THIỆU về Sáu Kỹ Năng Chuẩn Bị Sẵn Sàng để Đọc Sách

[THAM CHIẾU TỚI TỜ BÍCH CHƯƠNG Sáu Kỹ Năng Trước Khi Tập Đọc mà Con Quý Vị Có Thể Bắt Đầu Học từ Khi Ra Đời hoặc sử dụng chương trình powerpoint]

PHÂN PHÁT tờ thông tin, *Cẩm Nang Hướng Dẫn Phụ Huynh về Học Chữ Từ Nhỏ: Trẻ Nhỏ, Sơ Sinh tới Hai Tuổi*

TỜ THÔNG TIN PHÁT TAY Danh Mục Sách Học Chữ Từ Nhỏ (tùy chọn) có thể tải xuống từ trang mạng điện toán này trong mục Research]

Các cuộc nghiên cứu về đọc sách chỉ ra rằng có sáu kỹ năng mà trẻ em cần phải biết trước khi tập đọc. Các bậc phụ huynh có thể giúp trẻ nhỏ học các kỹ năng này, đó là:

[Đưa ra định nghĩa của mỗi kỹ năng. Sử dụng tờ thông tin Cẩm Nang Hướng Dẫn Phụ Huynh].

Ham Thích Đọc Sách

Nhận Thức về Ngữ Âm

Vốn Từ Vựng

Các Kỹ Năng Tường Thuật

Nhận Thức về Sách Báo

Kiến Thức về Chữ Cái

Bây giờ chúng ta hãy nói về từng kỹ năng.

[NÓI VỀ MỖI KỸ NĂNG]

0:12:04

HAM THÍCH ĐỌC SÁCH là sự quan tâm và ham thích của một đứa trẻ đối với các cuốn sách.
Tại sao điều quan trọng là trẻ em cần phải thấy các cuốn sách hay và thú vị?

Những trẻ em thích sách và thích nghe đọc sách sẽ tò mò về cách làm thế nào để đọc. Các em sẽ đọc nhiều hơn.

Nghiên cứu cho thấy rằng khi sự giao tiếp liên quan tới sách không mang tính chất tích cực (ngồi yên; lắng nghe; dùng từ ngữ nghiêm khắc), trẻ nhỏ sẽ ít thích sách và việc đọc sách hơn. Em liên kết phản ứng tiêu cực với sách và việc đọc sách. Khi việc cùng đọc sách mang lại những giây phút vui vẻ cho cả phụ huynh và đứa trẻ thì em sẽ tập trung chú ý và ham thích đọc sách hơn. Việc cùng đọc sách càng vui vẻ thì hoạt động đó sẽ càng được thực hiện thường xuyên và đều đặn hơn.

[Nguồn Dữ Liệu: Adriana Bus, Jay Belsky, Marinus H. van IJzendoorn, Keith Crnic. "Attachment and Bookreading Patterns: A Study of Mothers, Fathers, and Their Toddlers," *Early Childhood Research Quarterly* 12,81-98 (1997)]

Các bậc phụ huynh có thể làm gì để giúp trẻ nhỏ và trẻ mới biết đi say mê sách và muốn đọc nhiều hơn?

- § Đọc thường xuyên và giúp tạo không khí vui vẻ khi đọc sách.
- § Bảo đảm là quý vị và con mình có tâm trạng vui vẻ thì mới có thể có được những giây phút đọc sách thú vị.
- § Ngừng đọc khi con quý vị mệt mỏi hoặc không còn hứng thú nữa.

0:13:10

NHÂN THỨC VỀ NGỮ ÂM là khả năng nghe và sử dụng các âm thanh nhỏ hơn trong từ ngữ.

Các em bé sơ sinh và mới biết đi nghe thấy các âm thanh và âm vị khác nhau tốt hơn nhiều so với người lớn. Chính vì vậy trẻ em rất dễ học được nhiều ngôn ngữ khi còn nhỏ.

Tại sao điều quan trọng là trẻ em cần phải nghe được các âm thanh khác nhau trong từ?

Khả năng nghe được các âm thanh đầu và cuối tạo nên từ ngữ sẽ giúp trẻ em phân biệt được âm thanh của từ khi các em bắt đầu đọc

Các bậc phụ huynh có thể làm gì để giúp các em bé sơ sinh và mới biết đi nghe và sử dụng các âm thanh nhỏ hơn trong từ?

One of the best — and most enjoyable — ways is to say nursery rhymes and sing songs.

[Use *Eensy Weensy Spider* or a rhyme of your choice and demonstrate actions to go along with the rhyme.]

Nghe những từ có vần điệu giúp con quý vị hiểu rằng từ được cấu tạo bằng những thành phần nhỏ hơn.

Các bài hát có các nốt nhạc khác nhau cho mỗi âm tiết, do đó giúp trẻ em chia nhỏ được các từ. Hát suốt cả ngày khi quý vị làm các công việc hàng ngày như tắm, thay tã v.v... Quý vị cũng có thể tự nghĩ ra các bài hát.

! Nếu quý vị sử dụng băng thanh hoặc CD cùng với các bài hát hoặc bài thơ có vần điệu, hãy bảo đảm chọn những bài lặp lại và có tốc độ chậm hơn các bài dành cho trẻ em ở lứa tuổi mầm non lớn hơn. Một ví dụ là bài *Little Flea* (từ *Wee Sing for Baby* của tác giả Pamela Beall). Nhân viên thư viện có thể gợi ý các cuốn sách, băng thu thanh và đĩa CD mà con quý vị sẽ rất thích.

[**CHUẨN BỊ SẴN CÁC VÍ DỤ** hoặc cung cấp danh sách các gợi ý về bài hát và thơ cho lứa tuổi này. Hãy đề nghị những người tham gia đưa ra một bài thơ có vần điệu mà họ còn nhớ hoặc thích đọc].

VỐN TỪ VỤNG là tên các sự vật

0:16:08

Tại sao điều quan trọng là trẻ em cần phải nghe thấy nhiều từ vựng khác nhau và cần phải cho các em tiếp xúc với nhiều từ ngữ?

- § Trẻ em cần biết ý nghĩa của các từ để hiểu những gì mình đang đọc.
- § Khi nghĩ về việc này, quý vị biết mình có đọc một từ đúng hay không nếu đã từng nghe thấy từ đó. Quý vị đang phân loại âm thanh. Càng nghe thấy nhiều từ thì trẻ em càng sẵn sàng tạo sự liên kết khi các em đọc sách.

[ĐƯA RA VÍ DỤ VỀ PHÂN BIỆT ÂM THANH CỦA TỪ CÀ RỐT. Ghi từ “cà rốt” trên một tấm bảng lật hoặc băng đen. Khi phát âm từ này, quý vị không biết là mình phát âm đúng hay không trừ khi trước đó đã từng nghe nói tới từ này.]

0:18:09

[TỜ PHÁT TAY từ phát tay *Right from Birth*]

Các kết luận nghiên cứu của tiến sĩ Janellen Huttenlocher thuộc Trường Đại Học Tổng Hợp Chicago cho thấy rằng sự phát triển về từ vựng ở trẻ em dưới hai tuổi rõ ràng có liên quan tới mức độ nói chuyện giữa phụ huynh với các em. Phụ huynh càng nói chuyện với trẻ sơ sinh và trẻ mới biết đi thì các em càng có vốn từ vựng phong phú hơn. Cho tới khi được hai tuổi, những trẻ em có phụ huynh nói chuyện với con cái có vốn từ vựng nhiều hơn so với những trẻ em mà phụ huynh ít nói.

[Nguồn Dữ Liệu: *Right From Birth: Building Your Child's Foundation for Life, Birth to 18 Months* của tác giả Craig Ramey, các trang 88-94) và Janellen Huttenlocher et al. “Early Vocabulary Growth: Relation to Language Input and Gender.” *Developmental Psychology*. v.27no.2 (tháng Ba, 1991) p.236-248.]

Các bậc phụ huynh có thể làm gì để giúp con mình học từ vựng?

! **Cách tốt nhất** để giúp trẻ em học từ mới là nói chuyện và đọc sách cho các em.

Việc đọc sách cho trẻ em là cực kỳ quan trọng trong việc tạo vốn từ vựng phong phú hơn cho đứa trẻ vì em sẽ nghe được nhiều từ mới hơn khi quý vị đọc sách.

! Giải thích về các từ mới cho con quý vị thay vì thay thế bằng các từ quen thuộc; việc này sẽ giúp trẻ em tiếp xúc với nhiều từ hơn.

Nếu quý vị thông thạo ngôn ngữ khác không phải là tiếng Anh, nghiên cứu cho thấy rằng tốt nhất là quý vị nên nói chuyện với con mình bằng ngôn ngữ mà quý vị hiểu rõ nhất. Việc này sẽ giúp em nghe ngôn ngữ nói trôi chảy và giúp quý vị giải thích nhiều điều cho con mình mà có thể quý vị không làm được bằng tiếng Anh. Khi học các khái niệm và bàn thảo về những suy nghĩ và ý tưởng, đứa trẻ đang luyện tập trí não của mình. Sau đó, em sẽ có thể diễn giải những gì em biết khi tới trường, chứ không phải là phải học cả khái niệm và từ tiếng Anh đó cùng một lúc.

[Nguồn Dữ Liệu: Patton O. Tabors. *One Child, Two Languages*. Baltimore, MD: Paul H. Brookes, 1997.]

0:20:55

Các kỹ năng tường thuật khả năng mô tả sự vật, sự kiện và kể chuyện.

Tại sao các kỹ năng tường thuật lại quan trọng đối với việc tập đọc?

Việc có thể nói và giải thích về diễn biến của một câu chuyện sẽ giúp đứa trẻ hiểu ý nghĩa của những điều các em đang đọc. Nếu có kỹ năng trần thuật tốt, trẻ em sẽ đọc hiểu tốt.

Các bậc phụ huynh có thể làm gì để giúp trẻ sơ sinh và trẻ mới biết đi phát triển các kỹ năng trần thuật?

Gọi tên sự vật (cả trong thực tế và trên tranh ảnh trong sách) khi quý vị thực hiện các sinh hoạt hàng ngày. Sử dụng các bài hát và các bài thơ có vần điệu như *Head and Shoulders, Knees and Toes* và *Put Your Finger in the Air*.

Bảo đảm là đứa trẻ có nhiều cơ hội nói chuyện với quý vị chứ không chỉ là lắng nghe quý vị nói. Giao tiếp có tính chất hai chiều và có liên quan tới việc tương tác. Sự tương tác này giúp phát triển các bộ phận của bộ não liên quan tới ngôn ngữ. Điều quan trọng là trẻ em không nên coi TV quá nhiều vì đó là việc làm thụ động và dẫn tới sự phát triển cũng thụ động về các kỹ năng ngôn ngữ như nói.

Có một số cách nói chuyện có tác dụng phát triển các kỹ năng tường thuật hiệu quả hơn.

Ví dụ:

! Nói chuyện với con quý vị theo những cách khuyến khích sự giao tiếp và trả lời.

Hỏi con quý vị một câu hỏi và sau đó trả lời thay cho em.

Yêu cầu con quý vị nói về một điều gì đó đã xảy đến với em trong ngày hôm nay; hãy yêu cầu em nói chi tiết hơn để mở rộng nội dung tường thuật của mình.

Đặt các câu hỏi không thể trả lời được bằng “có” hoặc “không.” Điều này khuyến khích con quý vị suy nghĩ và hiểu rõ hơn.

! Cho con quý vị nghe những câu chuyện trong cuộc sống của quý vị.

! Kể lại cuộc đời của quý vị. Trong cả ngày, hãy nói về một vài việc mà quý vị đang làm. Giải thích cho các em bằng các từ đơn giản: Trước hết, chúng ta sẽ mua bột làm bánh, sau đó chúng ta sẽ về nhà và làm bánh. Việc này giúp trẻ em hiểu rằng các câu chuyện đều có phần mở đầu, phần giữa và phần kết thúc.

Khi con quý vị lớn hơn, hãy gọi tên không chỉ các tĩnh vật mà còn cả các hành động, cảm xúc và ý tưởng. Vui vẻ, buồn và tức giận là các cảm giác thường gặp, nhưng hãy nghĩ tới những cảm giác khác ít gặp hơn: khó xử, yên lặng, buồn ngủ, ghen tức, cáu giận và những cảm xúc khác. Hãy nói về những cảm xúc của chính quý vị. Sử dụng các từ để diễn tả những gì con quý vị có thể cảm nhận thấy.

NHẬN THỨC VỀ SÁCH BÁO là việc nhận thấy sách báo ở mọi nơi; biết cách cầm một cuốn sách; biết cách dò chữ trong một trang sách.

Tại sao nhận thức về sách báo lại quan trọng?

Trước khi con quý vị tập đọc, các em phải hiểu rõ cách thức hoạt động của sách: sách có tờ bìa, quý vị bắt đầu đọc từ đầu trang và từ trái sang phải (với tiếng Anh và nhiều ngôn ngữ khác), các cuốn sách đều có chữ và hình để kể câu chuyện. Khi trẻ em cảm thấy quen thuộc với sách, các em có thể tập trung vào việc đọc sách.

Các bậc phụ huynh có thể làm gì để giúp trẻ em chú ý tới sách báo và hiểu cách thức hoạt động của sách?

- § Chỉ vào các biển báo và những từ khác có ở xung quanh quý vị và đọc nội dung của chúng.
- § Chọn những cuốn sách nhẹ mà con quý vị có thể cầm được.
- § Để đưa trẻ lật trang sách khi quý vị đọc sách. Dùng ngón trỏ của quý vị hoặc của em để dò theo các chữ khi đọc.
- § Nếu một cuốn sách có một từ hoặc câu lặp lại, hãy chỉ vào từ/hoặc câu đó trong trang đó và để đưa trẻ nói.

0:26:09

KIẾN THỨC VỀ CHỮ CÁI là việc biết rằng các chữ cái không giống nhau và có tên gọi và âm thanh khác nhau.

Tại sao kiến thức về chữ cái lại quan trọng?

Để đọc sách, trẻ em phải hiểu rằng từ được cấu tạo bằng các chữ cái riêng lẻ và mỗi chữ đều có tên và âm riêng.

Các bậc phụ huynh có thể làm gì để giúp trẻ em tìm hiểu về chữ cái?

Việc học phân biệt các chữ cái với nhau liên quan tới khả năng nhìn thấy sự khác nhau về hình dạng của chữ cái.

Việc giúp các em bé sơ sinh và mới biết đi tìm hiểu về các hình dạng khác nhau, hiểu sự giống và khác nhau của các đồ vật sẽ giúp chuẩn bị cho các em học bảng chữ cái.

! Treo vòng quay có các hình dạng khác nhau trên cũi của con quý vị.

! Đọc sách có các hình dạng hình học như *White on White* và *Black on Black* của tác giả Tana Hoban. Trẻ nhỏ cũng thích nhìn vào khuôn mặt người.

! Sử dụng các cuốn sách như một loạt mặt trẻ em của tác giả Margaret Miller để giúp con quý vị so sánh và đối chiếu các hình dạng.

! Chỉ vào các hình dạng của đồ chơi: Trái bóng bóng này hình tròn. (Giúp con quý vị cảm nhận hình tròn.) Khôì hộp này có các góc.

Sử dụng các trò chơi đơn giản để giúp trẻ em nhìn thấy các hình dáng khác nhau.

☒ Đọc các cuốn sách có bảng chữ cái và hát các bài hát ABC để giới thiệu chữ cái cho trẻ em. [**CHỌ XEM CÁC VÍ DỤ**].

0:28:28

☒ [**BÂY GIỜ HÃY THAM CHIẾU** tới danh sách những hoạt động mà phụ huynh nói rằng em bé từ sơ sinh tới mới biết đi thường làm, hoặc họ làm với con cái mình. Đối với mỗi hoạt động mà họ đề cập tới, hãy xem hoạt động đó liên quan tới kỹ năng học chữ từ nhỏ nào. Nếu quý vị ghi nhóm các kỹ năng và định nghĩa của các kỹ năng này trên các tấm bích chương ở trên tường, hãy giúp họ tạo sự liên kết giữa hai nhóm đó.]

1:17:11

Tip: How do I facilitate a response?

☒ NHỮNG LỜI KHUYÊN VỀ CÙNG ĐỌC SÁCH VỚI TRẺ NHỎ

Trước hết, tôi muốn nói về tờ thông tin phát tay “Năm Bước Đơn Giản để Cùng Đọc Sách”

[**TỜ THÔNG TIN PHÁT TAY Năm Bước Đơn Giản**]

Sau đó, tôi sẽ nói về các loại sách phù hợp với trẻ em ở lứa tuổi này và gợi ý số cuốn sách và đĩa CD mà quý vị mượn về từ thư viện và sử dụng để giúp con mình học các kỹ năng mà chúng ta đề cập tới trong ngày hôm nay.

! LỜI KHUYÊN 1 — Chọn một thời điểm mà quý vị và con quý vị vui vẻ, và sẵn sàng chơi với nhau.

Cố gắng chọn một thời điểm khi con quý vị khá tỉnh táo, chứ không phải là quá mệt mỏi và quá hiếu động. Không có trẻ em nào là giống nhau. Thời điểm nào trong ngày có thể thích hợp để quý vị và con quý vị cùng đọc sách?

[**THÂU THẬP CÁC CÂU TRẢ LỜI** từ những người tham gia. Không bắt buộc:

! LỜI KHUYÊN 2 — Chỉ vào các bức hình và nói bằng giọng vui vẻ và tự nhiên nhất.

Theo dõi xem con quý vị chỉ vào cái gì hoặc nhìn và nói về các bức hình đó. Sau khi quý vị gọi tên đồ vật đó trong bức tranh, hãy nói về đồ vật đó: “Táo. Một trái táo đỏ. Hmmm, ba/mẹ thích trái táo. Con chỉ ăn được táo khi ba/mẹ nghiền nát táo vào trong nước sốt táo”.

Quý vị đang phát triển thêm vốn từ vựng của con quý vị và cho em thấy “trò chơi hội thoại” qua lại. Con quý vị sẽ hiểu rõ về các khái niệm chữ, một kỹ năng quan trọng để chuẩn bị đi học. húng ta mở cuốn sách từ phải sang trái, các cuốn sách có hình và từ.

! LỜI KHUYÊN 3 — Nói chuyện và chơi vui vẻ.

Nếu con quý vị thích bông, hãy ôm em và cùng đọc sách. Một số trẻ em thích nằm trên mền. Quý vị có thể nằm bên cạnh con và cùng xem cuốn sách. Tìm một chỗ trong nhà nơi quý vị và con mình cảm thấy thoải mái khi cùng đọc sách—một chiếc ghế, giường, hoặc sàn nhà. Nơi mà quý vị thích dành thời gian với con mình là ở đâu?

[**THÂU THẬP CÁC CÂU TRẢ LỜI** từ những người tham gia]. Không bắt buộc:

! LỜI KHUYÊN 4 — Theo dõi những gì mà đứa trẻ làm.

Trẻ nhỏ thích nghịch những cuốn sách, nghĩa là các em nhai, ném xuống và chơi với sách như đồ chơi. Đó là cách trẻ em tìm hiểu về sách ở lứa tuổi này. Điều đó là bình thường. Nếu con quý vị chỉ muốn chơi với sách, điều đó không vấn đề gì. Sau đó, hãy cố gắng cùng đọc cuốn sách đó. Một đứa trẻ sẽ làm gì khi em cầm một cuốn sách có bìa cứng? Đúng! Em sẽ bỏ vào miệng. Còn phản ứng của chúng ta là gì? Đúng! Là nói “Không, không, không!” Quý vị nghĩ rằng điều đó sẽ khiến đứa trẻ cảm thấy như thế nào? Quý vị có nghĩ rằng các em sẽ có ấn tượng tốt đẹp về sách không? Thay vào đó chúng ta có thể làm gì?

Từ từ lấy cuốn sách ra khỏi miệng của em, lật các cuốn sách và nói: “Hãy xem trong cuốn sách này có gì.” Chúng ta bảo vệ sách là tự nhiên. Sách rất đặc biệt! Nhưng đối với các em nhỏ sách lại là đồ chơi.

Lời Khuyên 5 — Đọc sách cho con quý vị HÀNG NGÀY!

Đọc hàng ngày, ngay cả khi chỉ đọc trong vài phút. Hãy quan sát xem con quý vị làm gì. Hãy để em chơi với cuốn sách. Nếu con quý vị cáu hoặc quấy khóc, hãy dừng lại một lúc. Cũng nên giữ một cuốn sách trong túi đựng tã. Thậm chí vài phút trong một ngày cũng quan trọng! Hàng ngày, cố gắng tìm thời gian để cùng đọc sách với con quý vị. Hãy đề nghị nhân viên thư viện giúp chọn một số cuốn sách hay cho quý vị và con mình.

Năm Bước Đơn Giản để Cùng Đọc Sách Với Con Quý Vị

1. Chọn thời điểm tốt nhất

Chọn thời điểm khi quý vị và con quý vị vui vẻ và sẵn sàng chơi với nhau.

2. Cho Con Quý Vị Xem Cuốn Sách

Chỉ vào các bức tranh, và nói một cách tự nhiên và vui vẻ.

3. Nói và chơi vui vẻ

Nhớ luôn chạm vào người và củng cố con quý vị.

4. Quan sát những gì Em Bé làm

Đề con quý vị chơi với cuốn sách nếu em muốn và tạm dừng lại một lúc nếu em cần.

5. Cùng đọc sách với con quý vị mỗi ngày

Thậm chí chỉ cần một vài phút mỗi ngày cũng quan trọng.

Những cuốn sách nào phù hợp với lứa tuổi này?

Trẻ sơ sinh và trẻ mới biết đi thích:

- Các trang sách và bìa sách dày và chắc
 - Cỡ nhỏ, dành cho bàn tay nhỏ
 - Các bức tranh có hình sắc sỡ
 - Các hình dạng đơn giản
 - Các bức tranh rõ ràng
 - Các bức tranh về khuôn mặt người
 - Một vài chữ
 - Các bài đồng dao có vần điệu
-
- Tất cả các cuốn sách bìa cứng đều **KHÔNG** phù hợp với trẻ em.
 - Sách bìa cứng có các bức tranh dễ coi là rất thích hợp cho trẻ nhỏ, có sự tương phản rõ nét giữa đồ vật và nền tranh.
 - Trẻ em phản ứng tốt nhất với những cuốn sách có sự tương phản rõ nét giữa bức tranh và nền, và không quá mờ. Hãy hỏi nhân viên tại thư viện địa phương để đề nghị giúp chọn sách cho con quý vị. Hãy cho nhân viên biết con quý vị thích loại sách nào nhất.

✕ **[CHỌN CÁC VÍ DỤ TỪ BỘ SƯU TẬP RIÊNG CỦA QUÝ VỊ** có độ tương phản cao, có các cuốn sách bìa cứng với màu sắc rất tương phản, có các bức tranh mặt người, quá dày đặc hoặc quá mờ để trẻ em phân biệt các bức tranh]

Cho xem sách – Black on White hoặc White on Black của tác giả Tana Hoban

So sánh với một cuốn sách không thích hợp cho trẻ nhỏ (hình quá dày đặc hoặc quá mờ) như các cuốn sách Baby Duck của tác giả Hest dưới dạng sách bìa cứng.

Cho xem cuốn Baby's Toys hoặc các tiêu đề sách khác của tác giả Neil Ricklen].

Dành cho trẻ mới biết đi:

Truyện có thể ly kỳ và các bức tranh có thể còn nhiều chi tiết hơn

Những thứ mà các em có thể liên kết tới—thứ vật, mặc quần áo, những gì các em nhìn thấy và làm

Những câu chuyện có vần điệu

Những câu chuyện có các câu lặp lại hoặc các sự kiện lặp lại

Những câu chuyện có thể đoán trước được

Một số thư viện có và một số thư viện lại không có các loại sách mà con quý vị có thể thích coi. Ví dụ, những cuốn sách tạo ra âm thanh.

Kết Luận

[MINH HỌA việc đọc một cuốn sách ưa thích, có thể là một tiêu đề sách mới, cho nhóm tuổi này.

[CÁC GỢI Ý VỀ TÀI LIỆU PHÁT TAY đối với các tài liệu thích hợp cho trẻ sơ sinh và trẻ mới biết đi.

NÓI VỀ các chương trình và các bộ sưu tập tại thư viện dành cho trẻ em và trẻ mới biết đi, các tài liệu hướng dẫn nuôi dạy con cái.

TRẢ LỜI CÁC THẮC MẮC CÒN LẠI.

TỔ CHỨC ĐI THAM QUAN THƯ VIỆN cho những người muốn tới thư viện tham quan].

Trích từ cuốn **Right From Birth: Building Your Child's Foundation for Life, Birth To 18 Months** của tác giả Craig T. Ramey. New York: Goddard Press, 1999. (649.122 RAM)

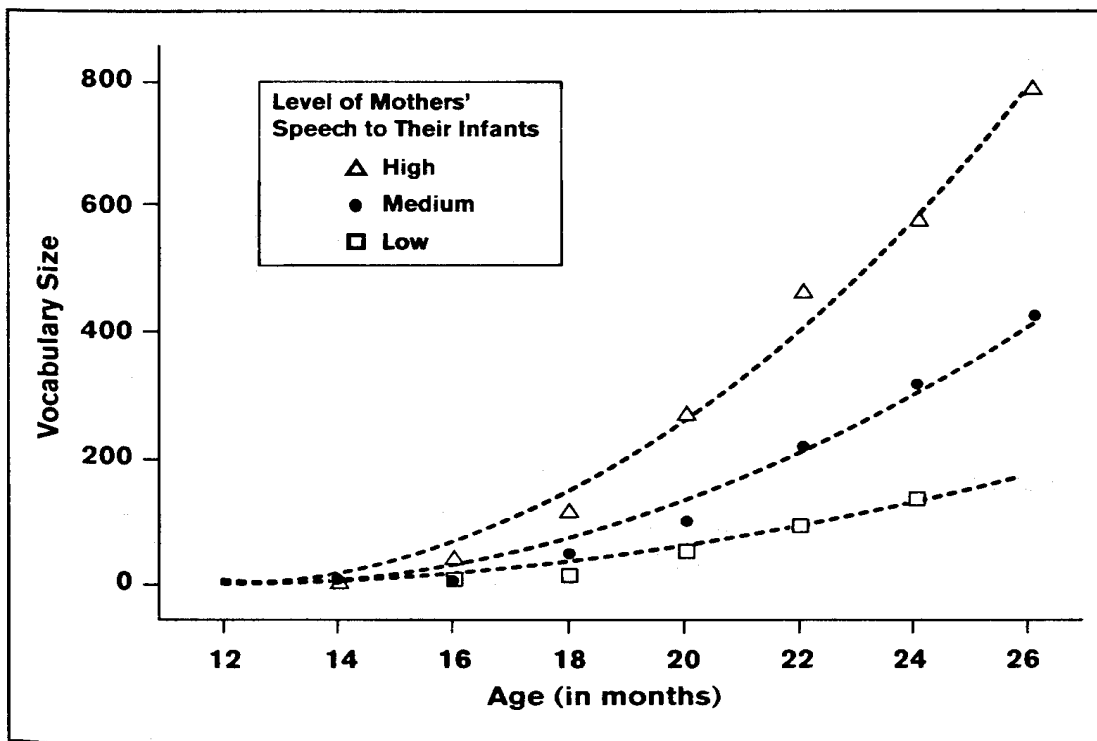
Nghiên cứu này minh họa thực tế là các bà mẹ có mức độ nói nhiều (mức độ giao tiếp bằng ngôn ngữ tính theo giờ) đều có con có vốn từ vựng phong phú hơn nhiều so với những trẻ em có mẹ ít nói.

Lưu ý sự khác biệt ngày càng tăng giữa mức độ nói ít và nhiều qua thời gian. Sự khác biệt này dần dần sẽ lớn hơn, và thậm chí còn lớn hơn nữa cho tới khi đưa trẻ lên lớp ba.

ẢNH HƯỞNG CỦA MỨC ĐỘ NÓI CỦA NGƯỜI MẸ ĐỐI VỚI TỪ VỰNG CỦA TRẺ SƠ SINH

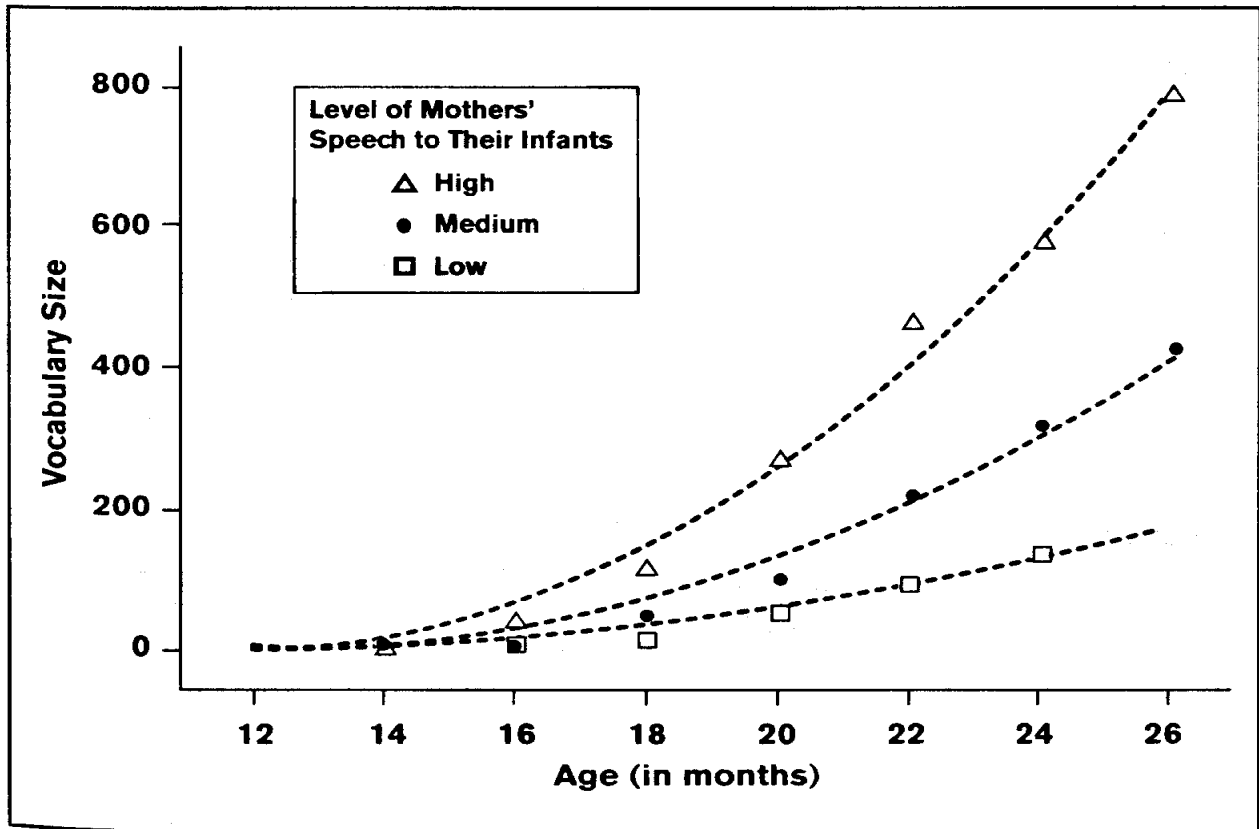
Số Lượng Từ Vựng	Mức Độ Nói của Người Mẹ đối với Đứa Con Sơ Sinh của Mình Cao Trung Bình Thấp
	Tuổi (tính theo tháng)

EFFECTS OF MOTHERS' SPEECH ON INFANT VOCABULARY

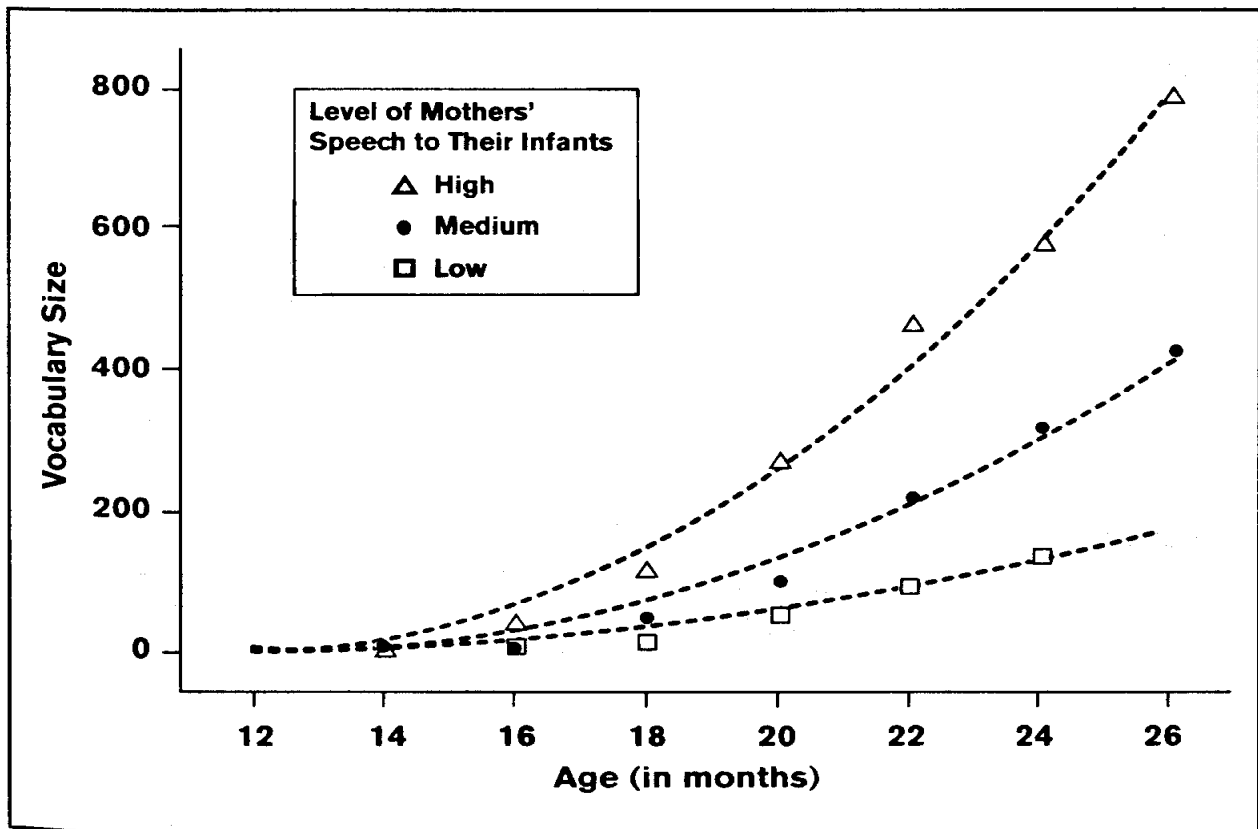
Janellen Huttenlocher, Wendy Haight, Anthony Bruk, Michael Seltzer, and Thomas Lyons (University of Chicago), "Early Vocabulary Growth: Relation to Language Input and Gender," *Developmental Psychology*, 1991, Vol. 27, No. 2.

EFFECTS OF MOTHERS' SPEECH ON INFANT VOCABULARY

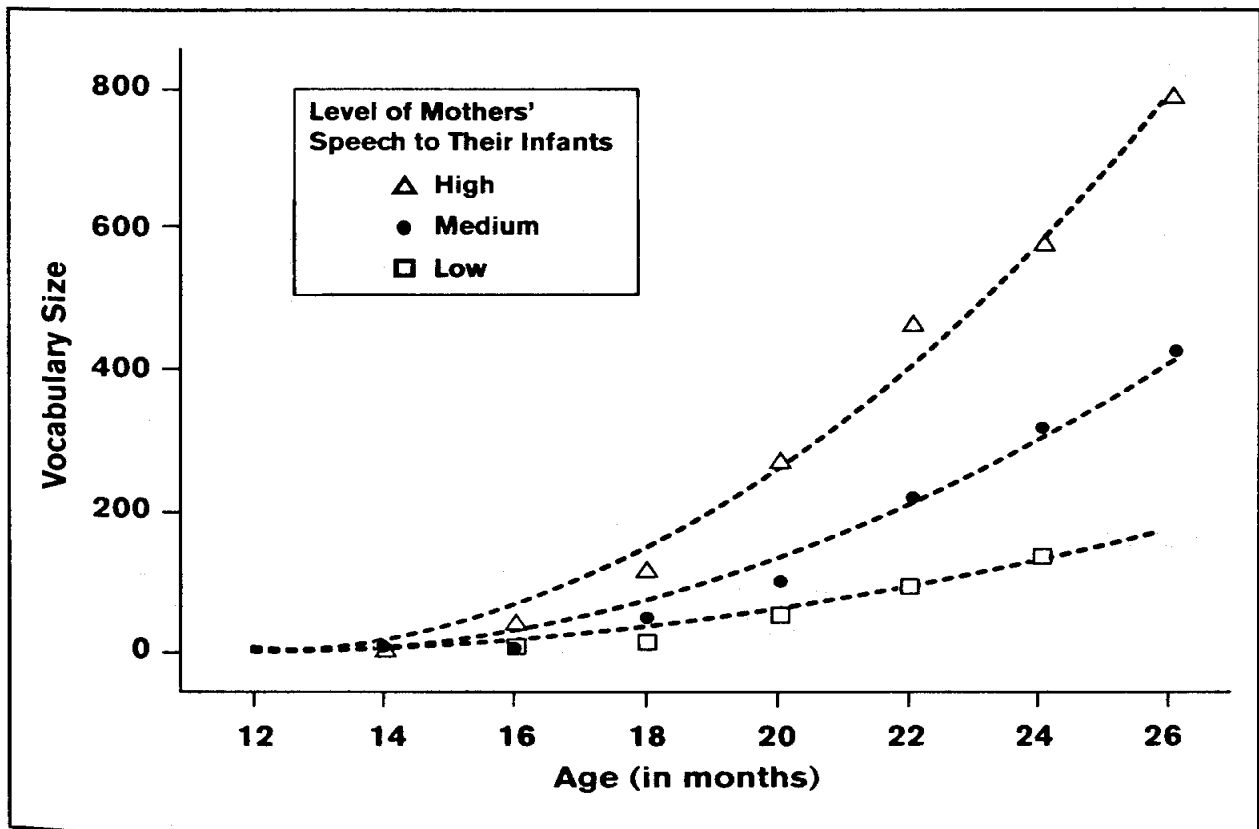
Janellen Huttenlocher, Wendy Haight, Anthony Bruk, Michael Seltzer, and Thomas Lyons (University of Chicago), "Early Vocabulary Growth: Relation to Language Input and Gender," *Developmental Psychology*, 1991, Vol. 27, No. 2.

EFFECTS OF MOTHERS' SPEECH ON INFANT VOCABULARY

Janellen Huttenlocher, Wendy Haight, Anthony Bruk, Michael Seltzer, and Thomas Lyons (University of Chicago), "Early Vocabulary Growth: Relation to Language Input and Gender," *Developmental Psychology*, 1991, Vol. 27, No. 2.

EFFECTS OF MOTHERS' SPEECH ON INFANT VOCABULARY

Janellen Huttenlocher, Wendy Haight, Anthony Bruk, Michael Seltzer, and Thomas Lyons (University of Chicago), "Early Vocabulary Growth: Relation to Language Input and Gender," *Developmental Psychology*, 1991, Vol. 27, No. 2.